

חסרון במדה משקל ומנין

מח' רמב"ן ורשב"א

שיטת הרשב"א – חוזר הטעות כפי חשבון

שיטת הרמב"ן – חוזר המקח ואם אפשר להשלים משלים

יכול לקנות ולהשלימו לאחר זמן [דרישה נה"מ (קפב סק"ח) ושע"מ (רטז סק"ב)]

נראה דיכול להחזיר דמים כדי שהלוקח יקנה וישלים

ר"ן (קידושין) - "משלים לו בהרבה מן הגרוע או בדמים אינה תורה"

דרכ"מ הארוך בשם ר"ן – "אפשר להחזיר המעות ולהשלים המקח"

נפק"מ – אף דלשניהם מחזיר דמים

בשא"א להשלים

בנשתנה השער – לרמב"ן משלים כשער של עכשיו ולרשב"א כשער של המכירה

יש עוד נפק"מ כמו שיתבאר

אם השתמש בו מחל [שו"ת רשב"ש (תקפט) ב"ח (ס"א) וכנה"ג (הגה"ט סק"א)]

וקשה דבדאפשר להשלים דלא בט"מ לא שייך מחילה כמ"ש ריטב"א באונאת שתות [ערך ש"י]

וכ"מ בדברי גאונים (ו' י) שו"ת גליא מסכת (י' ד"ה ומהצורך) ושו"ת לבושי מרדכי (חוי"מ יט)

יש להסתפק בדעת הרמב"ן האם חייב להשלים או אפשר להשלים

יש שנקטו דחייב להשלים [שו"ת ושב הכהן (סד)]

ונלע"ד דאינו חייב להשלים דבמה יתחייב להשלים [וכ"ש לדרישה במה חייב לקנות ולהשלים], וכן שמעתי מהגרז"ן גלדברג שליט"א

ויש להוסיף כל התביעה היא לבטל המקח ורק שיכול המאנה לסלקה ע"י השלמה

לפי"ז אי"ש דין השתמשות שהיא מחילה משום דאם המאנה אינו רוצה להשלים נמצא דגולה

נמצא עוד ב' נפק"מ בין רמב"ן ורשב"א – דלרשב"א חייב להחזיר הטעות, וכן לרשב"א השתמשות לא הוי מחילה

שיטת הרמב"ם

ר"ן פירש כדעת הרמב"ן – ראייתו מדהביא דין אגוזים

אמנם לא משמע מדפירש חוזר על הטעות, וכן מדלא הביא דין דא"א להשלים שהוא עיקר מימרא דרבא

כמה ראשונים פירשו כדעת הרשב"א [המ"מ מאירי השלמה ב"ב (קג):] ומיוחס לריטב"א, וכ"כ ר' ישמעאל בן חכמון (צ. וקג:)

וכן פירש הבאר הגולה

לפי"ז אי"ש למה לא הביא דין השתמשות כאן אלא במום

להלכה

ספיקא דדינא הוא [שו"ת ר' בצלאל אשכנזי (כט)]

ציור

תלוי אם כבר שילם

דוקא בדמכר הכל בסכום א' אבל כל אמה בדינר לא נתבטל מהשאר [שו"ת אבני נזר (חוי"מ ט)]

וכ"מ מריטב"א ב"ב (קה):